

DE HERVORMDE VAAN

70e jaargang - No. 6/7 - juni/juli 2010

Orgaan van de bond van Nederlandse Hervormde Mannenverenigingen op Gereformeerde Grondslag

...TEN BESLAGEN BIJBEL

DE HERVORMDE VAAN
Orgaan van de Bond
van Ned. Hervormde
Mannenverenigingen
op Gereformeerde Grondslag

ISSN 0167 - 3564

www.hervormdemannenbond.nl

Verschijnt maandelijks. Voor leden gratis.
Niet-leden € 12,50 per jaar.
Abonnementen lopen per kalenderjaar.
Opzeggen voor 1 december.

1e voorzitter: Ds. W. Westland
Oranjestraat 106, 2983 HV Ridderkerk
tel.: 0180 - 412477

2e voorzitter: Ds. J.P. Nap
Dorpsstraat 180, 6741 AR Lunteren
tel.: 0318 - 483717

1e secretaris: Ds. J. van Dijk
Amsterdamseweg 64, 6712 GK Ede
tel.: 0318 - 615597

2e secretaris: Dhr. M. Post
Edelmanlaan 8, 3903 XP Veenendaal
tel.: 0318 - 511355

1e penningmeester: Dhr. C. Oosterom
Jan van Aemstelstraat 7, 3411 XK Lopik
tel.: 0348 - 551496

2e penningmeester: Dhr. J. van Capelleveen
Valleistraat 60, 3901 RT Veenendaal
tel.: 0318 - 516930

Lid: Ds. E. de Mots
Hongaarseplein 14, 3252 AR Goedereede
tel.: 0187 - 493935

Lid: Ds. J.H. Lammers (Themadagen)
Pelikaan 34, 2986 TB Ridderkerk
tel.: 0180 - 424636

Lid: Ds. A.D. Goijert (Redactie-adres)
Dorpsstraat 17, 3751 EM Bunschoten
tel.: 033 - 2982760

Overlijdensberichten:
J. Bout & Zn., Postbus 3, 1270 AA Huizen
e-mail: info@boutdruk.nl (o.v.v. Herv. Vaan)

Mutaties:
Schriftelijk melden aan het Bondsbureau
Bestuurswijz. moeten naar de 1e secretaris

Adres administratie:
Hervormd Bondsbureau,
Beatrixstraat 20a, 3862 DB Nijkerk
tel.: 033 - 2456699 fax: 033 - 2463322
e-mail: bondsbureau@filtnet.nl
Bankrekeningnr. 3778.71559 t.n.v.
Ned. Herv. Mannenbond op G.G. te Nijkerk

Inzenden kopij augustus-nummer

De kopij voor het augustus-nummer moet vóór
21 juli bij de drukker (info@boutdruk.nl) aanwezig zijn.

Woorden van Calvijn

Bidden en danken

*Weest in geen ding bezorgd; maar laat uw begeerten
in alles, door bidden en smeken
met dankzegging bekend worden bij God.*
Filippensen 4 : 6

Maar dat in alle dingen. Met deze woorden vermaant hij de Filippensen, gelijk David (Ps. 55 : 23) en Petrus (1 Petr. 5 : 7) alle godzaligen vermanen, dat zij hun zorgvuldigheden op de Heere werpen. Want wij zijn geen ijzeren mensen, dat wij niet door verzoeking zouden beroerd worden. Maar dit is de verlichting en ontlasting, dat wij alles wat ons benauwt, leggen of ontladen in de schoot des Heeren. Het betrouwen brengt wel ons gemoed tot rust en vrede, doch alsoo wanneer wij onszelf in gebeden oefenen. Zo dan, zo wanneer ons enige verzoeking aankomt, zo laat ons terstond onze toevlucht nemen tot het gebed, gelijk als tot een heilige vrijstad. Hij wil, dat onze begeerten en wensen de Heere openbaar worden door bidden en smeken: gelijk wanneer de gelovigen hun harten uitstorten voor de Heere, als zij zichzelf en al hun zaken Hem bevelen. Degenen, die her- en derwaarts omzien naar ijdele vertroosting der wereld, schijnen wel wat verlichting te verkrijgen: doch daar is maar één zekere haven, te weten, dat men op de Heere steunt. **Met dankzegging.** Dewijl velen God verkeerdelijk bidden met klachten of murmureringen, alsof zij goede oorzaak hadden om Hem te beschuldigen, en anderen niet kunnen lijden, dat zij niet terstond verkrijgen wat zij bidden, daarom stelt Paulus de dankzegging bij het gebed, alsof hij zei: Dat wij die dingen, die ons nodig zijn, alsoo van de Heere moeten bidden, dat wij nochtans onze genegenheden aan zijn wil onderwerpen, en Hem danken als wij bidden. En voorwaar, de dankbaarheid zal in ons maken, dat de wil Gods de voor naamste inhoud van onze begeerte zal zijn.

Inhoud

	blz.
Woorden van Calvijn.....	2
Meditatie	3
Bijbelstudie O.T.	4
Bijbelstudie N.T.	7
Van de voorzitter	10
In the picture	11
De engelen (2)	13
Boekbesprekingen	14
Overlijdensberichten	15

(Nog) Even geduld.....

*En acht de lankmoedigheid van onze Heere voor zaligheid
(2 Petr. 3: 15a)*

Als we ergens op wachten en het duurt lang, denken we al snel: komt er nog wel wat van? Dat werd in Klein-Azië niet alleen gedacht maar ook gezegd!

Want de komst van Jezus bleef maar uit! Ondanks de beloften die Zijn komst aankondigde.

Er is zelfs al weer een generatie, een geslacht, voorbijgegaan – maar nog is Hij er niet!

Spotters grijpen deze dingen gretig aan om er de gek mee te steken.

Vooraf de beloften van Zijn toekomst trekken ze openlijk in twijfel.

Zij vonden het belachelijk dat er nog mensen waren die zich hielden aan Zijn woorden. En gelovig de dag van Zijn wederkomst verwachten!

Deze spot raakte de gelovigen die leefden bij deze rijke belofte.

Het is alsof hen daarmee een heerlijke toekomst wordt ontnomen!

En....gezien de werkelijkheid hebben de spotters de schijn mee.

Want het duurt en duurt toch maar zonder dat er iets verandert!

Petrus laat in de tekst weten dat het allemaal heel anders ligt.

En acht de lankmoedigheid van onze Heere voor zaligheid.

Dát is het! Dáár heeft het mee te maken! Dat noemde de apostel in vers 9 ook al –

God is het niet vergeten; Hij laat Zijn beloften niet (ver)lopen. Het is *lankmoedigheid!*

Wat is dat? Het woordenboek geeft als vertaling: veel kunnen verdragen, geduldig.

Maar ook: toegevend, tolerant. Zeker dat laatste woord kennen we wel.

We worden voortdurend opgeroepen **tolerant** te zijn tegenover elkaar.

Niet te kijken naar leeftijd, religie, geaardheid, huidskleur of afkomst.

Maar dan is het wel een echt **mensenwoord**, een menselijk begrip.

In de tekst is het een **Gódswoord!** Een deugd of eigenschap van de Heere.

Het is maar een detail, maar de tekst spreekt zelfs van *onze Heere*.

Daar spreekt de warmte en verbondenheid van de apostel uit met de lezers.

Onze Heere, die u en ik door het geloof kennen en dienen, Die is lankmoedig.

Daar wordt niets anders mee bedoeld dan het **grote geduld** van de HEERE.

Het geduld dat Hij (nog) heeft met de wereld, met mensen. Voordat Hij komt met Zijn toorn..

Gods lankmoedigheid is de spanningsboog tussen Zijn toorn en Zijn liefde, schreef iemand.

Wat was de HEERE lankmoedig in de dagen van Noach.

Wat een geduld heeft de HEERE gehad met Zijn volk, vooral in de woestijn.

Is dat niet de reden voor het uitblijven van Jezus komst? Lankmoedigheid?!

Niet willen dat er iemand verloren gaat! Maar dat zij allen tot bekering komen!

God houdt Zijn toorn nog in, Hij stelt Zijn oordeel nog uit!

Wacht de HEERE nog steeds op u? Die nóg de knieën niet gebogen heeft?!

Maar die doof en blind voortleeft? Hem nog steeds tegenwerkt?

Acht het toch voor zaligheid!

Ja, dat zegt de tekst: *acht de lankmoedigheid van onze Heere voor zaligheid!*

Want dát beoogt Gods lankmoedigheid: zaligheid! Redding, heil, geloof, bekering!

De HEERE wil niet bederven maar behouden; daarom wacht Hij nog!

Ongelooflijk dat de HEERE dat geduld opbrengt! Wat is Zijn geduld met deze wereld groot.

Met die korte lontjes van ons. Hoe vaak u en ik per dag ons geduld niet verliezen!!!

Wie wil het weten?

Maar dan de HEERE! Elke dag wordt Zijn Naam wereldwijd miljoenen keren gevloekt.

Worden Zijn geboden vertrapt en wordt Zijn Woord veracht.

Wordt Hij getergd door zoveel zonden die roepen naar de hemel.

Maar toch laat Hij deze wereld nog voortbestaan!

Waarom? Wat beweegt Hem? In één woord: onze zaligheid!!! Het behoud van zondaren! Dankzij Die Ene in Wie God niet alleen zaligheid schonk maar ook **is!**

Onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus Die Hij gaf in de volheid van de tijd!

Om in de weg van kribbe en kruis verzoening te doen voor de schuld!

Hij is onze Zaligheid, Hij daalde af in de zonde-nood en dood van de Zijnen.

Hij is voor allen die geloven hun **Zaligmaker!**

Daarom: kennen wij Hem?

Bijbelstudie O.T.

Spreuken

De vier dieren

Ds. E. DE MOTS

Schepping

Er valt veel te leren van Gods schepping. Er zijn heel wat plaatsen in de Bijbel waar de HEERE gebruik maakt van dit onderwijs. Bloemen, planten, bomen, vogels en dieren worden ten voorbeeld gesteld. Er worden vergelijkingen gemaakt. Er wordt gewezen op Gods grote scheppende macht. Ter vermaning of bemoediging en vertroosting. Onder het tweede (onderstaande) kopje worden een aantal concrete voorbeelden genoemd.

Het is maar een half vers in 1 Koningen 4 maar Salomo was ook betrokken op Gods Schepping. Vers 34b zegt ons: *hij sprak ook van het vee en van het gevogelte en van de kruipende dieren en van de vissen.* Salomo weet veel te vertellen van de dierenwereld. Zo vervulde hij ook de scheppingsopdracht van Gen. 1: 26. De indeling van de dieren is hier gemaakt zoals in Gen. 1: 20 – 25, op basis van de plaats waar het dier leeft. Lopend op de grond, vliegend in de lucht, kruipend over de bodem of

zwevend in het water. Het gaat hier niet om een natuurwetenschappelijke uiteenzetting. Maar het gaat erom dat Salomo de dieren als voorbeelden heeft gebruikt in zijn Spreuken. Daarvoor heeft hij goed gekeken naar de levenswijze van de dieren. Althans: dat blijkt uit de manier waarop hij schrijft over de vier dieren. We gaan ernaar kijken aan de hand van Spreuken 30: 24 – 28. Dit Bijbelgedeelte is uitgangspunt voor deze laatste Bijbelstudie. Eerst een korte algemene inleiding op deze vier dieren.

Klein maar wijs

We kennen het gezegde wel: 'wie niet sterk is, moet slim zijn.' De Spreukendichter formuleert het nog iets anders: klein maar wijs.... Want om wijsheid gaat het hem in dit boek. Dat hebben we de afgelopen Bijbelstudies wel gezien. En om wijsheid te leren en/of ook Gods wijsheid te zien, kunnen wij ook bij de

dieren te rade gaan. God leert ons door Zijn woorden en werken, door zowel Zijn kleine als grote schepselen. Noach leerde hij door de duif. Bileam's ezel sprak... Job onderwees Hij door hem op de *Leviathan en Behemoth* te wijzen. Jezus spreekt over vogels (musjes) in het verband van het 'zich geen zorgen hoeven maken.' (Matth. 6)

Hier wil de Heilige Geest ons onderwijzen door mieren, klipdassen, sprinkhanen en spinnen ten voorbeeld te stellen. Ze zijn klein, zwak en lijken daarmee van weinig betekenis te zijn. Maar Salomo veracht ze juist om die reden niet! Hij bewondert in hen, Hé m Die ze van wijsheid heeft voorzien: God de Schepper. Ik las ergens: *Gods bestuur is evengoed zichtbaar in een kolonie mieren of wespen, als in het leven der mensen of engelen.* We gaan ze nu alle vier langs en letten op de lessen (van wijsheid) die ze ons leren.

De mieren (vers 25)

Salomo heeft ze al eerder genoemd: in Spr. 6: 6 – 11. Vooral in de zomer zijn ze actief en kan het zomaar gebeuren dat wij er veel mee te maken hebben. Zowel in huis als op het terras. Het zijn maar kleine diertjes, zonder kracht. Maar we moeten wel de moeite nemen om tot de mieren te *gaan*. (Spr. 6: 6a) Daar waar ze te vinden zijn: in een mieren-nest en omgeving. En als wij ze daar zien, moeten we onze ogen goed de kost geven. Want daar is veel te zien. De orde in het nest, de temperatuur, de bladluizen die zij erop nahouden. Maar waar we vooral versteld van zullen staan, is de arbeidsverdeling. Tussen mannetjes, en belangrijker, de wijfjes. Nog weer onderverdeeld in arbeidsters, minder mooie exemplaren die het werk doen. Maar ook de mooie, te mooi om te werken. Zij die zich laten bevruchten en dan als 'koninginnen', met de mannetjes voor de voortplanting zorgen. En daarom staan zij in het middelpunt van de kolonie.

Waar het Salomo om gaat, is het doel van al die arbeid. En dat is voor de mieren het bijeenbrengen van een voedselvoorraad voor de winter. Dat is hun wijsheid. In de zomer verzamelen ze voedsel voor de winter. Zo rekenen ze met de toekomst. En dat is de les die de mier ons leert: te rekenen met de toekomst.

In Egypte was het Jozef die met de toekomst rekende door zeven jaar voedsel te verzamelen voor zeven magere jaren die zouden komen. Zo hebben wij ook te zorgen voor onze toekomst. Door de HEERE vroeg te zoeken, in de dagen van onze jongelingschap. Maar ook door onze Bijbel te lezen in onze gezonde dagen. Voor er minder gezonde dagen zullen komen. Of als er perioden zijn van moeite en zorg, misschien zelfs verdrukking. Dan is het een zegen als wij al (biddend) een voorraad aanlegden van beloften, van woorden uit Gods Woord. Om later uit te kunnen leven en op kunnen teren. Het is altijd weer goed om de vermaning en aansporing van Jezus ter harte te nemen: *Werkt niet om de spijs die vergaat, maar om de spijs, die blijft, tot in het eeuwige leven.* (Joh. 6: 27)

De klipdassen (vers 26)

Over deze vertaling lopen de meningen uiteen. Er zijn er die spreken van *bergmuizen* en vooral ook van *konijnen*. Drie keer vaker nog noemt de Bijbel hem naast deze tekst: *Leviticus 11: 5, Deuteron. 14: 7* en *Ps. 104: 18*. Zij leven – vooral als kolonies - in de bergen van Palestina. Het zijn zwakke dieren, niet groot en sterk. *Een machteloos volk* worden ze genoemd. Maar intussen: ze zetten wachtposten uit die bij gevaar een soort gillend geluid geven. Op dat teken verdwijnen de konijnen vliegensvlug in de rotsen. Want daar hebben ze in de kloven van de rotsen hun woning gegraven. Daar zijn ze veilig en genieten ze bescherming. Wat zij aan kracht missen, bezitten zij aan wijsheid. De klipdassen of konijnen weten dat zij kwetsbaar zijn maar zij kennen hun toevluchtsoord: de rotsen!

Wij zijn ook kwetsbaar en machteloos in allerlei gevaren. Er is ook vandaag zoveel van buiten en van binnen dat ons bedreigt. Er zijn vijanden – met H.C. Zondag 52 drie – die het op onze ondergang gemunt hebben en die niet ophouden ons aan te vechten. Wij zijn zonder een schuilplaats nergens. We hebben dat alleen vanuit onszelf niet door. Het is de zondagse prediking waarin het alarm klinkt: bekeert u en leeft! Word wakker en wrijf de slaap van de zonde uit de ogen. U leeft zonder God in groot gevaar! Maar er is een Schuilplaats voorhanden, een Rots, Dé

Rots! Zoals de Psalmdichter zegt: God is mijn Rots(steen). Dat is dé Schuilplaats voor elke zondaar die de gevaren heeft leren zien. We mogen de lijn doortrekken naar Christus als de Rots. (1 Kor. 10: 4) Hij is de Toevlucht voor al de Zijnen! Wie bij Hem schuilt, is veilig voor tijd en eeuwigheid.

De sprinkhanen (vers 27)

Dieren, bekend en berucht in de geschiedenis. Genoemd als plaag in Egypte en ook bij de profeten. (Joël 1, Amos 7) Maar ook bekend van Johannes de Doper: hij at in de woestijn sprinkhanen en wilde honing. Het zijn vrij grote insecten: 5 – 7 cm lang. Het kenmerkende van de sprinkhanen is dat zij geen koning hebben. Geen aanvoerder zoals dat bij andere dieren wel voorkomt. Zij leven in zwermen en trekken samen in goede orde op. In groepen, op afstand van elkaar. Dat is het wonderlijke van de sprinkhanen: er bestaat ondanks het ontbreken van een leider, geen wanorde. Zij wijken geen duimbreed van hun plaats. Maar zij treden 'orde-lijk' op.

Zij zijn ons een voorbeeld in een geordend leven. Orde is belangrijk in het leven. De Bijbel zegt dat God een God van orde is en niet van verwarring. Die goddelijke orde is terug te zien in Gods Scheppingswerk (de opbouw en uitbouw van de 6 dagen, Genesis 1). Maar vooral ook in Zijn herscheppend werk: het werk van verzoening en verlossing. We spreken over een Drie-enige God Die een is in Zijn werken. Vader, Zoon en Heilige Geest spreken en werken elkaar nergens tegen! Het is een heilige eenheid!

Om die eenheid dient het ook in de kerk te gaan. De eenheid onder Gods kinderen.

Gespreksvragen:

1. Geef eens meer voorbeelden van dieren waardoor God onderwijs geeft.
2. Waarin zit de wijsheid van deze vier kleine dieren?
3. Noem eens *kleine dingen*, die het doen, die een grote rol kunnen spelen?
4. Waarom is het Koninkrijk van God voor de *kleinen*? (Matth. 18: 1- 6, 10, 11)
5. Ik gaf geen toepassing bij de spinnenkop; probeer die zelf eens te zoeken.

Jezus bad er al om in Johannes 17. We weten allemaal hoe hopeloos anders het ligt...

De sprinkhanen zijn ons tot voorbeeld en leren ons de waarde van samenwerking. De waarde van de eenheid. Eenheid brengt versterking. Eendracht maakt macht.

Lees het in Psalm 133 en zie het na Hemelvaart en rondom Pinksteren. Er is een gemeente biddend bijeen. En dat gaat door in het boek Handelingen hoewel wij ook zien hoe gemakkelijk deze eenheid weer bedreigd wordt. Deze eenheid was en is overigens ook geen mensenwerk maar het werk van de Heilige Geest. Het vraagt om een eerbiedig buigen en gehoorzamen van Hem, Die door Zijn Woord en Heilige Geest deze eenheid tot stand brengt.

De spinnenkop (vers 28)

Ook hier wijken de vertalingen af. Er zijn er die kiezen voor hagedis. Ik houd het hier toch maar even bij de spin. Zij leert ons scherpzinnigheid, geduld, ijver, onverdroten arbeid. Zij grijpt met de handen, kan niet vliegen en moet dus kruipen. In de zomer zijn de muren van de huizen in het Oosten overdekt met spinnenwebben. Zo dicht maakt men geen huis of de spin komt erin. Ondanks alle moeite haar te verdelgen, weeft zij haar broos en kunstig web in de hut van de armen. Maar ook in de slaapkamers van de koningen, waar geen machtige vijand inkomen kan.

Hoe vaak haar web ook verbroken wordt, even kunstig en wijs maakt zij het weer klaar. Zij is zelfs in de paleizen van de koningen waar men niet gemakkelijk inkomt. Alsof God haar aan de machtigen van de aarde als beschamend beeld van werkzaamheid en volharding had gegeven.

Ds. J. MULLER

Aansporing tot volharding

Hebreeën 10

Volkomen in Hem

Aan het slot van onze Bijbelstudies, horen we aan het begin van hoofdstuk 10 opnieuw over het hogepriesterlijk werk van de Heere Jezus. Zaken die we al eerder op het spoor waren gekomen. We hebben met elkaar gezien dat de hele oudtestamentische eredienst een schaduwdienst was. Het was een onvolkomen systeem. Offers moesten keer op keer worden gebracht. Ze waren een voortdurende herinnering aan de zonden van de mensen (vers 3). Dit was nodig om de mensen hun geestelijke nood te leren verstaan. Hoewel deze offers niet in staat waren de zonden weg te nemen, gaven ze aan dat de mens innerlijke reiniging nodig had en wezen heen naar een betere voorziening voor 's mensen vergeving en verzoening.

Daar heeft de Heere Zelf in voorzien in de zending van Zijn Zoon. Hij heeft met Zijn leven te offeren eenmaal en volkomen betaald. Hij is het ware Offerlam.

Waarom voldeden de oudtestamentische offers niet?

Het antwoord op deze vraag vinden we in vers 1.. Geen van de offers die door de wet waren voorgeschreven, of nu op Grote Verzoendag (vers 10) of dagelijks (vers 11) kunnen nimmermeer heiligen hen, die daar toegegaan. Geen enkele zonde wat betreft verleden of heden en toekomst kan door de offers van dieren worden weggenomen. Het wordt nog sterker gezegd, in vers 4: het is onmogelijk dat bloed van stieren en bokken de zonden wegnemen.

We zagen al dat die onvolkomenheid naar voren komt in de voortdurende herhaling van de offers. Ze moesten voortdurend gebracht worden (vers 1, 2, 3 en 11). Ze wezen het volk er voortdurend op dat ze één en al zonden waren. En dat het volk volkomen onmachtig

was om zijn zonden van hun geweten weg te nemen.

Dat werd in het bijzonder benadrukt op de dag van de grote Verzoendag. Waarop al de zonden van het hele afgelopen jaar in herinnering werden geroepen en werden beleden. Grote Verzoendag wees daar geheel op. Maar het reinigde de zondaar niet echt van zijn zonden: als dat al zou zijn, dan hoefde het niet herhaald te worden.

Vervolgens kun je aangeven dat, hoewel de offerdienst door God was ingezet, dit een schaduw was van heerlijke werkelijkheid, en niet de werkelijkheid zelf. Het bevatte niet de te toekomstige goederen die komen zouden; het kon ze alleen afschaduwen. (vers 1).

Wat kan de zonden dan wel weg nemen en waarom?

Klaar en duidelijk klinkt: het offer des lichaams van Jezus Christus (10).

De schrijver haalt nu Psalm 40 aan. Een messiaanse Psalm. Er wordt gesproken in het Hebreeuws van de oren doorgeboord. De Septuagint heeft deze woorden vertaald met het lichaam toebereid. Hetzelfde wordt bedoeld. Christus opende Zijn oor voor Gods Woord en gaf Zijn lichaam over tot Gods werk. Gekomen naar deze aarde was het Zijn voortdurende verlangen om in woord en daad te vervullen van wat van Hem geschreven staat in het Woord. Hij wist wat God eiste in Zijn Woord. Dat vroeg om gehoorzaamheid. Hij gaf Zijn lichaam over om Gods reddingsplan uit te voeren. Hij kwam om Gods wil te doen. Hij zal Zichzelf geven tot een verzoening voor onze zonden.

Wat een gewilligheid. Ontroerend diepe liefde tot God Zijn Vader, maar ook tot ons verlorenen. Om Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen.

Het brengen van Zijn offer betekent het einde

van alle oudtestamentische offers. Hij neemt het eerste weg om het tweede te stellen. De oudtestamentische eredienst is afgeschaft. Het zag op iets beters. Het ging God om volkomen verzoening. Om volkomen zaligheid. In Christus wil ligt de zaligheid. 'In welke wil wij geheiligd zijn door de offerande van het lichaam van Jezus Christus, eenmaal geschied'. (vers 10)

Geheiligd. Christus dood heeft niet alleen verzoening teweeg gebracht, maar heiliging. De werkwoordsvorm staat in de tegenwoordige tijd. Het is geschied. Onze heiligmaking is volkomen bereid door Christus. Christus niet alleen onze rechtvaardiging, maar ook onze heiliging. Door het geloof wordt het ontvangen.

Opnieuw wordt in vers 11 de tegenstelling tussen het werk van de priesters en dat van Christus benadrukt. De priesters van het oude verbond stonden, hun werk was nooit af. Christus is gezeten, Zijn werk is en volmaakt. De priesters offeren dagelijks. Christus offerde één offer. Krachtig voor altijd. De offers, die de priesters brachten, konden de zonden niet wegnemen, maar Zijn offer was voor de zonden en voor onze heiliging. In vers 14 wordt de heiliging een voortgaand proces genoemd. 'Die geheiligd worden' staat er nu. Het gaat om een leven en wandelen met Hem.

Wie zich niet op Hem verlaat zal als vijand aan Hem onderworpen worden.

De Heilige Geest (vers 15) getuigt het ons ook. De Heilige Geest bevestigt het Woord van God. Namelijk het Woord uit Jeremia 31, waar we al eerder bij stilstonden in hoofdstuk 8.

Voor de voortgaande heiliging in het leven is het nodig dat de Heilige Geest het ons ook voortdurend getuigt. In het Oude Testament was de wet gegeven op tafelen, maar de Geest schrijft de wet in het hart. De Geest is niet alleen Degene Die ons vertelt wat te doen, maar Hij geeft ook de kracht er voor om het te doen wat God van ons vraagt.

Het heerlijkste die deze boodschap bevat van het nieuwe verbond is de verzekering van vergeving van onze zonden. 'En hun zonden en ongerechtigheden zal Ik geenszins meer gedenken.' (vers 17)

En zo besluit hij: 'Waar nu vergeving van dezelve' is op grond van het offer van Jezus

Christus, 'daar is geen offer meer nodig voor de zonde'.

Hebreeën houdt je nu aan die ene Hogepriester met Zijn volmaakte offer.

Laat dat ook voor ons genoeg zijn.

Zegeningen en reactie

Het volgende leren we uit het vervolg

1. De schrijver vat de zegeningen samen die er gevonden worden in Jezus Christus als Hogepriester. Hij geeft verder aan hoe er op geantwoord dient te worden, met name met het oog op Zijn wederkomst.
2. Dan geeft hij een waarschuwing wanneer de Hebreeën anders zullen reageren. Maar hij sluit af met een positieve opmerking met een oproep om te leven door het geloof.

De dag nadert (25). De dag van Jezus wederkomst. Dan zullen niet alleen Gods kinderen gered worden in het oordeel dat de vijanden zal ten onder doen gaan, maar het wil ook de eeuwige heerlijkheid voor de verlostten doen aanbreken. Dit vraagt om een goede voorbereiding om deze zegeningen van het leven met God en eeuwige heerlijkheid te doen ontvangen.

Die zegeningen worden genoemd: een altijd open toegang tot God en een nimmer eindigende heerschappij over de kerk. Elk van deze zegeningen is verbonden met de Heere Jezus. De Heere Jezus geeft toegang tot God en Hij regeert over de kerk.

De lezers worden herinnerd aan het Oude Testament. Wanneer we lezen hoe het voorhangsel scheiding maakte en hoe alleen de hogepriester toegang had tot het heilige der heiligen.

De voorhang scheurde door midden toen Christus uitriep het is volbracht. Helder en duidelijk werd zo de toegang tot God zichtbaar ontsloten. Met vrijmoedigheid mag worden toegegaan tot de troon van de genade. Christus is een grote Priester over het huis van God. Christus regeert Zijn Kerk. Hij regeert Zijn kerk door Zijn Woord en Geest.

Drie antwoorden worden gegeven, namelijk: toegaan, vasthouden en acht nemen op elkaar.

Ze worden aangegeven in de tekstverzen die beginnen met laat ons.

Zo laat ons toegaan. Met een waarachtig hart en een gereinigde handen en harten. (Vgl. Lev. 16: 3-5).

Laat ons vasthouden de hoop die beleden is, zonder wankelen. Wat zo vaak onder hen voorkwam. Het feit dat God getrouw is en doet wat Hij belooft, sterkt het geloof in het heden en voor de toekomst.

Laat ons ten derde zorg dragen voor anderen en hen steunen in het geloofsleven.

Liefde en goede werken zijn elke dag belangrijk.

De manier waarop dit gestalte krijgt is in de samenkomst. Op zondag en door de weeks.

Samen zingen en bidden, de bediening van het Woord tot opbouw zoeken is nodig en nuttig.

Nodeloos afwezig zijn is jezelf beroven van geholpen worden en helpen van anderen, maar nog erger van een afstevenen op een groot gevaar.

Waarschuwing

Met het oog op de dag des Heeren waarschuwt hij.

De waarschuwing is ontzagwekkend in tweerlei opzicht.

1. Met het oog op de beschrijving van de begane zonden.
2. En met het oog op het oordeel waarmee God ze zal bezoeken.

De zonde wordt beschreven als een willens zondigen, nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben. Willens zondigen, daarvoor moeten we naar het Oude Testament. De schrijver denkt aan Num. 15: 22-31. Er zijn twee soorten van zonden in het Oude Testament. De eerste worden onopzettelijk of door dwaling genoemd. Zondigen zonder opzet is zondigen zonder het besef of het bewustzijn van de verschrikkelijkheid van de zonde. Offers moeten voor deze zonden gebracht worden.

Zonden van nalatigheid en zonden van bedrijf spreken we wel over.

Daartegenover staan, zonden die willens werden gedaan. De zonden met opgeheven hand.

Zonden als moord. Daarvoor wordt geen offer gevonden.

In het Nieuwe Testament wordt dit alles veel heftiger. Corresponderend met de wet is daar

het evangeliewoord dat redt, namelijk Christus bloed dat reinigt en Zijn Geest dat toe-eigent.

Om dit te verachten, is dit alles verwerpen, smaad op zijn belijdenis werpen, is een enorme ontheiliging.

Het onontwijkbare gevolg wordt genoemd, niet alleen een verschrikkelijk oordeel, maar ook een vreeswekkende ontmoeting met de Rechter zelf, in Zijn toorn en wraak.

Op een wijze, dat het vreselijk is om te vallen in Zijn handen. Want Hij is de levende God. Zijn toorn eindigt niet.

Maar het meest vreeswekkende van deze woorden is dat ze niet worden gericht tot een ongelovige, spottende wereld maar tot de Hebreëen, en daarmee tot de zichtbare kerk van alle tijden en tot elke belijdende christen.

God zal niet alleen de wereld oordelen, maar ook Zijn volk.

Er is geen ander evangelie voor de kerk als voor de wereld, en voor beiden na de dood geen tweede kans.

Vanuit deze ernst roept hij op tot volharding. Zonder aan de zwaarte van het oordeel af te doen. Hij roept de Hebreëen en ook ons op om het niet op te geven en af te keren.

Hij roept ze op om aan hun vorige dagen te denken, en hij roept ze op om vooruit te zien naar de dag van Christus wederkomst.

Wanneer ze terug kijken, dan zullen ze zich de tijd herinneren dat zij te maken hadden met moeiten, die veel groter waren dan wat ze nu meemaken, en die goed doorstaan hebben.

Maar wat nog opvallender is, ze hebben dat gedaan met een verlichte geest en met vreugde in hun harten. Onbewogen onder lijden en spot, hun zorg was om zich te vereenzelvigen met andere vervolgte gelovigen. Ze hadden hun materiële verliezen als niets geacht vergeleken met het beter en blijvende goed in de hemelen.

Waarom zouden ze dit alles nu wegwerpen? Nu de dingen een stuk gemakkelijker gaan?

Hun werkelijke probleem is het verlies van een hemels perspectief. Dat veroorzaakt is vanwege hun halfslachtigheid.

Appèl

Dus worden ze opgeroepen en wij met hen

om omhoog en vooruit te zien. Nog even en de Heere keert weer en hun geloof en hoop zal worden beloond.

Volharding, is het kenmerk van hen die Heere voor rechtvaardig houdt.

Volhardt in het geloof is hetzelfde als leven. De rechtvaardige zal uit het geloof leven, klinkt het. Dat is eeuwig leven met Hem.

Behouden worden van de toekomstige toorn en ingaan in de vreugde des Heeren.

Wie zich onttrekt, oftewel wie niet in Christus gelooft, de toorn van God blijft op hem. zo wordt de Hebreëen geleerd in het vervolg van de brief. Maar wanneer we Christus tot onze Hogepriester hebben, dan is Hij de oorzaak van de eeuwige zaligheid. (5, 9). Ook voor ons.

Gespreksvragen:

1. We lezen over een geheiligd zijn (vers 10) en dan over een geheiligd worden (vers 14)
Hoe verbindt u het ene met het andere?
2. Waarom is het onmogelijk dat het bloed van stieren en bokken de zonden wegneemt? En waarom heeft het offer van Christus' offerande van het lichaam (vers 10) wel kracht om de zonden weg te nemen?
3. Het principe. 'Hoe groter voorrecht, hoe groter verantwoordelijkheid' is van toepassing op ons christenen als ook op ongelovigen. Nemen we onze christelijke verantwoordelijkheid wel genoeg in acht? (vers 19-39)
4. Hoe brengen we vers 24 in de praktijk? Wat zouden we daarin nog meer voor elkaar kunnen betekenen?
5. Denken we meer aan de wederkomst des Heeren dan aan iets anders? Zouden we dat niet moeten doen? Deel dat eens met elkaar.
6. Over welke mensen heeft de schrijver het in de verzen 26-31? Hoe kwamen ze in zo'n positie terecht? Hoe voorkomen we dat we op dezelfde weg komen?
7. Als u nu terugkijkt op dat hele gedeelte van Hebreëen 4: 14 tot en met 10: 39 wat heeft de Heere u in het bijzonder geleerd? Is het één belangrijk aspect, of zijn het er verschillende? Wat zijn ze dan?

Van de voorzitter...

DS. W. WESTLAND

Promotie

Op 13 april was ik aanwezig bij de promotie van Dr. R.W. de Koeijer te Putten. Zoals u zich wellicht kunt herinneren, is hij een aantal jaren lid geweest van ons bestuur. Hij is daarmee gestopt, omdat hij meer tijd voor zijn studie wilde hebben. Nu hij promoveerde, was hij ons nog niet vergeten, maar kregen we als Mannenbond een per-

soonlijke uitnodiging, om de promotie in Utrecht bij te wonen. Ook kregen we zijn proefschrift toe gestuurd.

We willen Dr. De Koeijer van harte feliciteren met dit resultaat. Tijdens de promotie bleek, dat hij zich grondig in zijn onderwerp had verdiept, en zo de vragen op kundige wijze

wist te beantwoorden. Het ging over „de Geestelijke Strijd bij de Puriteinen”. Met als ondertitel: Het spiritualiteit-historisch onderzoek naar de Engelse Puriteinse geschriften in de periode 1587-1684. Bekende namens zoals W. Perkins, J. Owen, Th. Brooks, I. Ambrose en John Bunyan passeren de revue. Maar ook minder bekende Puriteinen worden naar voren gehaald. Zo is het een interessante studie geworden voor mensen, die zich willen verdiepen in het geestelijk leven van de Puriteinen. Dit geestelijk leven is getekend door strijd. Strijd van buiten af, omdat de Puriteinen het niet gemakkelijk hadden in Engeland. Maar ook strijd van binnen. Tegen de driedubbele vijand: satan, wereld en eigen

vlees. Maar de Puriteinen weten ook van troost en bemoedigen in de strijd, juist wanneer we Gods nabijheid mogen ervaren. En er is uitzicht, want door de strijd heen, gaat het naar de Overwinning.

Dit proefschrift is helder geschreven, en

daarom ook goed te lezen voor de gewone man. Het is uitgegeven bij Uitgeverij De Banner. Verkoopprijs € 34,90.

Dank

In dit nummer vindt u de laatste Bijbelstudies over Spreuken en Hebreeën. We willen

ds. De Mots en ds. Muller van harte bedanken voor hun inzet. Fijn, dat zovelen er dankbaar gebruik van konden maken. God zegene dit werk, ook in de komende tijd. Een woord van welkom aan ds. A. Goedvree te Wezep, die in het komende seizoen met ons wil nadenken over het Hooglied. Zelf neem ik 1 Corinthe ter hand.

Datum

De volgende Huishoudelijke Vergadering staat gepland voor D.V. 9 april 2011 in Gouda. Houdt u er rekening mee, wanneer u andere samenkomsten gaat plannen!

Tenslotte

Een hartelijke groet, mede namens de andere bestuursleden. We wensen u een goede zomerperiode. De één gaat op vakantie, de ander blijft thuis. Hoe het ook zij, gebruik die stille uren om te lezen en te overdenken. Zoals de dichter van Psalm 62 dat zegt: Immers is mijn ziel stil tot God; van Hem is mijn heil! Het volgende nummer van de Hervormde Vaan verschijnt in augustus. De Heere zij met u allen.

In the picture

Een machtig wapen

Ds. P.J. TEEUW

Op het moment dat ik deze 'In the picture' klaar maak, is het een week geleden, dat de Hoge Raad uitgesproken heeft, dat de Nederlandse staat de SGP moet dwingen om vrouwen op de kandidatenlijsten te plaat-

sen. De meeste lezers zullen wel weten dat de SGP er een bepaald 'vrouwenstandpunt' op nahoudt. Vrouwen mogen wel lid zijn van de SGP, maar de partij vindt dat het regeerambt, volgens Gods Woord, niet voor

de vrouw is weggelegd. Dat betekent dat vrouwen niet in een gemeenteraad of in de Tweede Kamer kunnen zitten. Het regeren is aan de man voorbehouden. Volgens de Hoge Raad is dit standpunt van de SGP discriminerend. En de Nederlandse staat handelt in strijd met het Vrouwenverdrag van de Verenigde Naties wanneer het deze situatie laat voortbestaan. Kortom, de Nederlandse staat moet nu maatregelen gaan nemen om de SGP toch te dwingen vrouwen op de kandidatenlijsten toe te laten.

Hoewel de SGP maar een splinterpartij is tussen de grote partijen, is er veel aandacht geschonken aan deze uitspraak van de Hoge Raad. Velen hebben de uitspraak met gejuich begroet. Bij degenen, die bij de Bijbel als het Woord van God willen leven, heeft de uitspraak gevoelens van teleurstelling en van droefheid opgeroepen. Ook bij degenen, die een ander standpunt huldigen dan de SGP, bijvoorbeeld leden van de Christen Unie, heeft deze uitspraak gevoelens van vrees opgeroepen.

Waarom? Omdat deze uitspraak van de Hoge Raad niet alleen nu gevolgen heeft voor de SGP, maar vooral ook omdat deze uitspraak gevolgen kan gaan hebben voor christelijke/reformatorische scholen en zelfs in de toekomst ook voor kerken. Wanneer het principe van gelijkheid gaat heersen over gewetensvrijheid, over een leven naar de Bijbel, dan kan ons nog veel te wachten staan.

Toch moeten we hier niet al te vreemd van opkijken. De Bijbel houdt ons ook voor, dat al degenen, die de Heere Jezus willen volgen het kruis op zich moeten nemen. De Heere Jezus was niet gewild, de Zijnen zullen dat ook ervaren. Al is en blijft het pijnlijk, dat dit gebeurt in een land dat zo gezegend is door de Heere. Hoe kan in korte tijd zo'n anti-christelijke geest over ons volk zijn gaan waaien!

Wat te doen? Juristen zullen zich over deze uitspraak gaan buigen. Zowel van de kant van voor- als tegenstanders van de uitspraak van de Hoge Raad. Dat zal nodig zijn. Maar laten wij toch goed beseffen, dat er bovenal iets anders nodig is. Want achter de ontwikkelingen die er in ons land gaande zijn, zit een die-

pere dimensie. Daar gaat een geestelijke strijd achter schuil. Maar de Heere geeft ons een machtig wapen in deze strijd. De Bijbel laat zien, dat het oprechte geloofsleven wordt gekenmerkt door strijd. Dat kan een strijd zijn, die te maken heeft met zondige begeerten, met het ongeloof, met kleingeloof. Maar er is ook een strijd met bovenmenselijke machten. Machten die het werk van God tegenstaan, die het Koninkrijk van God tegenstaan. Paulus zegt in Efeze 6: 12; 'Want wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht'. Met die strijd hebben we ook nu te maken. En is er in deze strijd een wapen? Ja, want wanneer Paulus in dit hoofdstuk de geestelijke wapenrusting tekent, eindigt hij met de woorden: 'Met alle bidding en smeking, biddende te allen tijd in de Geest, en tot hetzelfde wakende met alle gedurigheid en smeking voor al de heiligen'. Zo wijst de apostel de christenen op het machtige wapen van het gebed in de geestelijke strijd die er woedt, om een leven naar Gods Woord al meer onmogelijk te maken. In het gebed wordt boven alle menselijke gedachten en strategieën uitgegrepen en het houvast in God gezocht. En weet u wat het indrukwekkende van het gebed dan is? Het gebed staat in verband met de voleinding van alle dingen. God doet de voleinding komen, maar Hij schakelt er het gebed van Zijn kinderen bij in. Daarom moeten alle ontwikkelingen, die ons zorgen baren ons des te meer aansporen tot het laatste gebed uit de Bijbel: Amen, ja kom, Heere Jezus! Bent u zo'n bidder? Hanteert u dit machtige wapen? Dan vreest de duivel voor u!

De engelen (2)

Ds. A.D. GOIJERT

Nee, de Heere heeft geen hulp van engelen en al helemaal niet van mensen nodig. Hij kan het Zelf wel af, Hij is almachtig. Toch maakt de Heere vaak gebruik van helpers en van middelen. Wij hebben ze wel nodig. Velen worden ingeschakeld. Wij passen het Woord niet aan bij de moderne mens met zijn ongeloof en bijgeloof. De mens moet zich aanpassen bij het Woord, ook bij de engelenleer.

De Bijbel gaat er van uit, dat ze door God geschapen zijn. Bijzonderheden worden niet vermeld. God is Schepper van alle zienlijke en onzienlijke dingen (gel. belijdenis van Nicea). Engelen zijn dus onze medeschepselen. Zij zijn gelijktijdig geschapen, wij begonnen met één Adam. Er staat niet dat ze naar Gods beeld geschapen zijn, of met een ziel. Of met een lichaam. Het zijn geestelijke wezens, zoals Gods Geest. De mens was het kroonjuweel van de schepping. Hij viel in zonde en van God af. Guido de Bres, opsteller van de NGB schrijft ergens: "God-dank zijn niet alle engelen gevallen".

Op welke dag zijn ze geschapen? Dat is een veelgehoorde vraag. Augustinus gaf toe dat hij het antwoord op die vraag in de Bijbel niet heeft gevonden. Waartoe dient het om er naarstig naar te speuren, vroeg Calvijn. Wij weten het niet, zoals zoveel dingen. Toch is vrij algemeen de gedachte dat zij tegelijk met de hemel geschapen zijn. In Gen. 1:1 dus. Zie Job 38:7. De engelen waren dan toeschouwers bij de rest van de schepping en zij juichten. Wij weten wel dat ze bij God wonen, bij Zijn troon, als een soort erewacht, als lakeien van de Koning. De aarde gaf God aan de mensenkinderen. Wel dalen engelen zo nu en dan neer in onze wereld, op aarde. Omdat God hen stuurde, niet op eigen houtje. Om hun werk als bode, als boodschapper te doen. Dan passen ze zich vaak bij mensen aan. Ze zien er uit als een mens, altijd als man, zijn ge-

kleed als wij, soms in witte klederen, wit is de hemelkleur. Zij spreken onze taal, doen een menselijke groet, kennen mensen en hun bijzonderheden. Bijv. bij de hemelvaart van Jezus, zie Hand. 1:10-11. Soms zijn ze niet eens te herkennen, zoals bij de drie mannen bij Abraham (Gen. 18). Toch blijven ze engelen, ze worden nooit echte mensen, de afstand blijft bewaard. Anders dus dan bij Jezus, Die helemaal ons vlees en bloed aannam, echt mens werd, één van ons, behalve de zonde.

Engelen zijn concrete persoonlijkheden, met een eigen wil, wel dienend de wil van God, zij hebben relaties met God drie-enig, met de mensen en met elkaar. Wel zijn ze beperkt, eindig, kunnen op één plaats tegelijk zijn. Ze gaan anders om met ruimte en tijd, dan wij. Wat kunnen we er eigenlijk precies van begrijpen? Het is net als de schepping: als die al zo groot is, hoe groot moet de Schepper Zelf zijn! Als de engelen soms verschijnen in majesteteitlijke glans, hoe groot moet de allerhoogste Majesteit Zelf zijn!

Opvallend weinig namen van engelen kennen we. Eigenlijk maar 2: Gabriël en Michaël. Gabriël (=man Gods, eigenlijk de gaber van God, een vriend) Zie Dan. 8:16 en Luc. 1:19,26. Hij is de man van het woord. Michaël (=wie is aan God gelijk?). Zie Dan. 10 en 12, Judas vers 9 en Openb. 12:7. Man van de daad, generaal van de hemelse strijdkrachten. Jacob en Manoah hebben gevraagd naar de naam van de engel die hen verscheen (Gen. 32:29 en Richt. 13:18), Jezus vroeg een onreine geest naar de naam (Mc. 5:9)

We vinden wel soortnamen in de Bijbel:

- Archangel of aartsengel. Enkele malen, in NT alleen in 1 Thess. 4:16.
- Serafs. Alleen in Jes. 6:2,7. Het woord is afgeleid van een werkwoord dat branden betekent. Ze proclameren Gods heiligheid.
- Cherubs. Die treffen we vaker aan, vanaf de bekende tekst Gen. 3:24. Afbeeldingen van

cherubs zijn in de tabernakel (Ex. 25:18vv) en tempel (1 Kon. 6:23v) aanwezig. Zij zijn gedacht als bewakers van het heiligdom. De Heere woonde onder hen (1 Sam. 4:4). Heel bijzondere wezens zijn het in Ezech. 1. In de gedaante van een mens, maar meestal zijn engelen niet zichtbaar, Heb. 13:2. d. Zij heten ook wel helden. Het zijn geen softe wezens, maar strijders, zeer sterk, een engel

was in staat 185.000 Assyriërs in één nacht te doden. Denk ook aan de verderfengel, bezig in Egypte.

e. Nog andere namen zoals zonen van God (Job 1:6, 38:7); heiligen (Dan. 8:13) en wat we lezen in Col 1:16. Mogelijk is hier ook gedacht aan engelengroepen of -klassen.

(Wordt vervolgd)

Boekbesprekingen

Dr. J. Hoek (redactie). **Calvijn spreekt**. De actualiteit van een hervormer na 500 jaar. Uitgeverij: Groen Heerenveen, 223 blz.

Het Calvijnjaar is alweer even achter de rug. Maar dat wil uiteraard niet zeggen dat het lezen en verdiepen in Calvijn daarmee ook op is gehouden. Wie de bekende Hervormer (nog) beter wil leren kennen, kan goed in dit boek terecht. Zeven verschillende auteurs bespreken zeven verschillende onderwerpen uit de theologie van Calvijn. Ik noem hier de thema's: Calvijn over: zonde en genade, het Verbond, de Wet van God, de kerk, het gebed, de cultuur en de jeugd. Zeven uiteenlopende onderwerpen waarbij in kort bestek veel wordt meegegeven. Wie er meer van wil weten, neme en leze.

E. de Mots

Ds. C. Neele. **Uit de schaduw**. Onbekende Bijbelse personen belicht. Uitgeverij: de Banier, Apeldoorn, 127 blz. Verkoopprijs € 15,50.

De auteur, predikant van de Gereformeerde Gemeente te Lisse, belicht acht minder bekende personen. Wie van ons kent bijvoorbeeld Oded of Hananja? U vindt ze in dit boek in de vorm van preken. Het winterseizoen van 2008 – 2009 vormden deze onbekende personen uitgangspunt voor de Bijbellezingen in Lisse. Elk hoofdstuk wordt daarom afgesloten met opgave van Schriftlezing en Psalmen. Collega Neele weet het Woord dichtbij het hart en leven van de hoorders te brengen. Een 'onbekend persoon' krijgt zo iets bekends: iets van zijn of haar leven vinden we ook in ons eigen leven terug. Elke keer valt op dat Eén daarbij niet in de schaduw blijft staan: Jezus Christus. Elke Bijbellezing worden er lijnen getrokken naar Hem van Wie de Schriften getuigen! Van harte aanbevolen!

E. de Mots

Matthew Henry. **Een huis voor de Heere**. Huisgodsdienst in de praktijk. Uitgeverij: de Banier, Apeldoorn, 109 blz. Euro 16,90.

Velen van ons kennen en gebruiken zijn Bijbelverklaring, anderen wellicht ook boeken die hij schreef. Dit is er één van: een prachtige uitleg over de betekenis en inhoud van de huisgodsdienst. Zoals we hem kennen uit zijn verklaring, schrijft hij hierover: bewogen en gunnend. Het heil van gezinnen, kinderen en jongeren op het oog hebbend. De Gereformeerde Bond zette dit onderwerp al op de agenda: her en der werden al dagen opgezet rondom dit thema. Dit boek is daarbij een goed hulpmiddel. Zou het niet een idee zijn dit bij de Heilige Doop uit te delen? Misschien dat de uitgever de prijs bij een grote(re) afname dan wat bij wil stellen.....

E. de Mots

Verbroken voor u, Wilhelmus à Brakel, Matthew Henry, Petrus Immens en Willem Teellinck, uitg. De Banier 2010, 80 blz., prijs € 10,90.

Dit boekje is geschikt om te gebruiken in de week van voorbereiding op het Heilig Avondmaal. Het biedt eenvoudige en korte stukjes van de hierboven genoemde auteurs, verdeeld over de dagen van de week. De nadruk ligt op Willem Teellinck die de maandag tot en met de zaterdag vult met de zes delen van het bruiloftskleed dat nodig is tot het Avondmaal. Petrus Immens geeft een inleiding over de noodzaak van zelfonderzoek. Van Wilhelmus à Brakel is een praktisch stukje opgenomen op de zondag van het Avondmaal, terwijl Matthew Henry de nabetrachting voor zijn rekening neemt. Tussendoor zijn berijmde Psalmen opgenomen, liederen van Joh. Hazeu en één van Pieter Boddaert. In de goede zin van het woord een stichtelijk boekje.

Ds. J.P. Nap

Ds. P. Blok e.a., **Getuigenis der waarheid**, uitg. Gereformeerde Bijbelstichting, Leerdam 2010, 201 blz., prijs € 12,95.

Deze verzamelbundel bevat 52 meditaties, waarvan 26 uit het OT en 26 uit het NT, die eerder versche-

nen zijn in het blad StandVastig van de GBS. Een verdere bronvermelding naar jaargang e.d. is niet aanwezig. U treft o.a. meditaties aan van de bestuursleden ds. P. Blok, ds. Tj. de Jong en ds. C. Hogchem, alsook van wijlen de oud-bestuursleden ds. P.J. Dorsman, ds. J. van Haaren en ds. P. Beekhuis. Inmiddels is na verschijning van deze bundel ook ds. J. Veenendaal gestorven. Dit toont de betrekkelijkheid van ons leven, waar in deze verzameling regelmatig op gewezen wordt. De kanttekeningen op de Statenbijbel worden steeds na de betreffende tekst van de meditatie afgedrukt (al is dit op blz. 140 mis gegaan), maar in de meditatie wordt er lang niet altijd op ingegaan. Deze bundel overdenkingen wil een eenvoudig stichtelijk doel dienen.

J.P. Nap

Richard Donk, **De uitwisseling**, uitg. De Banier 2010, 141 blz., prijs € 17,90.

De ondertitel geeft treffend aan waarover dit boek gaat: overlevingsgeschiedenis van de Joodse familie Serlui. Zoals zovele anderen werd deze Amsterdamse familie via Westerbork "naar het Oosten" gedeporteerd. Maar behalve vader werden zij zoals zo weinigen van de dood gered door het Transport 222: een uitwisseling tussen een groep van 222 Joden in het kamp Bergen-Belsen en een groep Duitsers uit Palestina. De Joden herkregen in Israël hun vrijheid. Dit vond plaats in de zomer van 1944. Onder hen grootmoeder, moeder en drie kinderen Serlui. Over het leven in de concentratiekampen zelf krijgen we maar spaarzaamelijk een indruk. Het kost de overlevende Samuël Serlui teveel moeite om er aan journalist Donk over te vertellen.

J.P. Nap

Bij de Uitgeverij De Banier verscheen een boek van ds. M. van Kooten te Scherpenisse. De titel is „Blank en Rood”. Het zijn 52 meditaties over het Hooglied. Deze meditaties zijn bewerkingen van preekschetsen. Vanaf 1994 tot 1996 preekte ds. Van Kooten in Montfoort over dit Bijbelboek. Hij houdt de hoofdlijn van Hooglied vast: Het zijn beelden van de Liefde tussen de hemelse Bruidegom Christus en Zijn aardse Bruidskerk. Juist wanneer u overweegt om als mannenvereniging in de komende winter het Hooglied te bespreken, kan dit boek dienen als een goede voorbereiding. Bij het Hooglied is het gevaar aanwezig van overdreven vergeestelijken (allegorese). Wanneer we echter de hoofdlijn in het oog houden (typologie), kan het Hooglied ons veel geestelijk onderwijs geven. De verkoopprijs is € 19,90.

Ds. W. Westland

Overlijdensberichten

De Heere is mijn Herder, mij zal niets ontbreken
Psalm 23 : 1 (onberijmd)

Op 31 mei 2010 heeft de HEERE tot Zich genomen onze broeder

ADRIAAN BROUWER

in de leeftijd van 82 jaar.

Hij was een trouw lid van onze vereniging.

De Heere vertrooste zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen.

Bestuur en leden Mannenvereniging
„Onderzoekt de Schriften”
Ameide en Tienhoven

Ameide, juni 2010

Wij werden op 29 mei 2010 opgeschrikt door het plotselinge overlijden van ons gewaardeerd en trouw meelevend lid de heer

**LODEWIJK CAREL
BARON VAN BOETZELAER**

Hij mocht de gezegende leeftijd van 80 jaar bereiken.

De Heere vertrooste zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen met dit zware verlies.

Bestuur en leden M.V. Calvijn Zeist

Zeist, 2010

“Bij U schuil ik” - Ps. 143 : 9b

Met droefheid geven wij u kennis dat de Heere uit dit leven heeft weggenomen ons trouwe lid

JAN VAN DER HORST

op de leeftijd van 77 jaar.

De Heere vertrooste en sterke zijn vrouw, kinderen, kleinkinderen en verdere familie in dit verlies.

Bestuur en leden van de
Mannenvereniging “Schrift en Belijdenis”

Nijkerk, juni 2010

In vertrouwen op zijn Heere en Heiland heeft de Heere, na een periode van ernstige ziekte, uit ons midden weggenomen ons gewaardeerd lid en secretaris

AALT TEN HOVE

in de leeftijd van 68 jaar.

De Heere vertrooste zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen en verdere familie in hun verdriet.

Bestuur en leden
m.v. "Guido de Brès"
te Harderwijk

Harderwijk, 19 mei 2010

"Mijn tijden zijn in Uw hand"

Psalm 31 : 16

Met droefheid hebben wij kennis genomen van het overlijden van ons gewaardeerd lid

BASTIAAN STOKER

in de leeftijd van 75 jaar.

De Heere schenke Zijn troost en nabijheid aan zijn vrouw, kinderen en (achter)kleinkinderen.

Bestuur en leden van de
mannenvereniging "Schrift en Belijdenis"
te Papendrecht

Papendrecht, 22 mei 2010

„Mijn genade is u genoeg"

Op 24 april jl. heeft de Heere uit ons midden weggenomen ons lid

MARIE VAN DER WAAL

op de leeftijd van 81 jaar.

Wij denken in dankbaarheid terug op zijn betrokkenheid en inbreng tijdens de verenigingsavonden.

De Heere sterke en trooste zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen.

Bestuur en leden van de
mannenvereniging "Schrift en Belijdenis"

Strijen, april 2010

*Leer ons alzo onze dagen tellen,
dat wij een wijs hart bekomen.*

Psalm 90 : 12

Met droefheid geven wij kennis dat na een ernstige ziekte de Heere uit ons midden heeft weggenomen ons gewaardeerd bestuurslid

CORNELIS VLOT

op de leeftijd van 67 jaar.

De Heere vertrooste zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen.

Namens de streek Alblasserwaard - West
van de Bond van Hervormde
Mannenverenigingen op
Gereformeerde Grondslag
voorzitter ds. L. Quist
secretaris J. Goudriaan

Papendrecht, juni 2010

'Mijn tijden zijn in Uw Hand'

Ps. 31 : 16a

Met diepe droefheid delen wij u mee dat, na een ernstige ziekte, die hij geduldig heeft gedragen, door de Heere uit dit leven is weggenomen ons trouw lid en secretaris, van onze vereniging

CORNELIS VLOT

op de leeftijd van 67 jaar.

De Heere vertrooste zijn vrouw, kinderen en kleinkinderen.

Bestuur en leden
Mannenvereniging "Calvijn"
Oud-Alblas

20 juni 2010

Met droefheid geven wij u kennis dat de Heere uit ons midden heeft weggenomen ons trouw lid en oud bestuurslid

HENDRIK SLOESARWEY

in de leeftijd van 88 jaar.

Bestuur en leden mannenvereniging
"De Heere is onze Banier", Vinkeveen

Vinkeveen, april 2010